

DĚLOSTŘELECKÉ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník gšt. Josef Churavý.

Brigádní generál Jiří Mackevič:

Taktika a polní služba dělostřelectva SSSR.

(Pokračování.)

Při výpočtu času h (v hodinách), potřebného k vykonávání větších palebných úkolů, se používá tohoto vzorce (N = počet ran):

$$76 \text{ mm kanon: } \text{hodiny } h = \frac{N}{30} - 1$$

$$107 \text{ mm kanon: } \text{„ } h = \frac{N}{20} - 1$$

$$122 \text{ mm houfnice: } \text{„ } h = \frac{N}{20} - 0.5$$

$$152 \text{ mm houfnice: } \text{„ } h = \frac{N}{16} - 0.5$$

Rozvrh činnosti obsahuje:

1. všeobecné úkoly dělostřelectva, skupiny a podřízenost,
2. rozdělení palby podél fronty i do hloubky,
2. rozdělení palby podle času,
4. druhy palby,
5. kadenci a spotřebu střeliva.

Palba ničivá.

1. Ničení živých, nekrytých cílů se provádí v době co nejkratší — používá se hlavně kanonu 76 mm a 107 mm, houfnice 122 mm a 152 mm.

Spotřeba střeliva na 1 ha:

granátů: 76 mm — 60,
107 mm — 40,
122 mm — 30 a
152 mm — 20,

šrapnelů: polovina potřeby granátů.

K ničení pěchoty nekryté stačí disponovat 9—18 děly na 1 km fronty.

2. Ničení zbraní pěchoty se musí provádět jednotlivými bateriemi a také i jednotlivými děly.

K zničení kulometného hnízda je třeba až 100 gr. 122 mm nebo až 40 gr. 152 mm.

Ničení baterií v nevybudovaném palebném postavení asi 50 ran na každé dělo.

Zastřílení tří baterií na jednu nepřátelskou vyžaduje 30—60 minut (záleží na spolupráci s letcem).

Všeobecně úplné ničení nepřátelských baterií činí veliteli těžkosti, a proto se palba na ně udržuje během celého boje.

3. Ničení drátěných překážek se provádí jednotlivými bateriemi.

Doba, potřebná na jeden průchod v šířce 8 m a v hloubce 20 m, je 40—50 minut.

Spotřeba střeliva při vzdálenosti 2—3 km pro 76 mm kanon je 150 gr., pro 122 mm houfnici 90—100 ran.

Při střelbě jednotlivým dělem je potřebná doba na vystřelení jednoho průchodu asi 2 hodiny.

Kadence palby musí odpovídat možnosti pozorování jednotlivých ran, a proto nemůže být větší než jedna pro dělo za 1 minutu.

Děla	Střelivo	Cíl	Počet střel na 2 m fronty	
			čelní palba	boční palba
76 mm	gr	zákopy lehce vybudované, kryté zemí a dřevem, vzdálenost do 3 km	30	10
122 mm	gr	"	15	5
152 mm	gr	souvislé a připravené zákopy a úkryty do 3 km	15—20	7
275—305 mm	gr	zvláště pevné cíle	50	—
200—228 mm	gr	"	60—80	
280—305 mm	gr	betonové kryty pro kulomety a kanony	až 100 ran na dálku menší než 9 km a 150 ran na větší dálku	

Palba na tanky a na OA. se provádí hlavně jednotlivými děly na vzdálenost ne větší než 1.000 m po předchozím zastrlení.

Kromě toho se provádí pohyblivou palebnou překradou, jejíž počáteční prvky musí být stanoveny na příslušné body v terénu buď zastrlením anebo výpočtem.

Palba neutralizační se v zásadě shoduje s předpisy naší armády. Oslepení — účel neutralisovat nepřítele — se provádí dýmovými a fosforovými granáty.

Řízení palby.

Každá baterie má hlavní pásmo působnosti a doplňkový sektor, který určuje velitel oddílu. Určení se děje vždy v terénu. Skupina má též hlavní a doplňkový sektor.

IV. Pochody.

1. Při postupu dělostřelectva má podle vzdálenosti od nepřítele převahu požadavek buď bojové pohotovosti nebo šetření sil mužstva a koní.

Ve vzdálenosti nejméně dvou denních pochodů od nepřítele může se dělostřelectvo pohybovat samostatně bez pěchoty.

Ve vzdálenosti menší než dva denní pochody se pohybuje dělostřelectvo společně s pěchotou.

Dělostřelectvo HVOA. (zvláště motorisované) pochoduje ve zvláštním proudu, vyžaduje však pro sebe zvláštní pěchotní záštitu.

2. Rozdělení dělostřelectva podle pochodových proudů musí odpovídat předpokládaným směrům zasazení. Předvoj musí mít dosti silné dělostřelectvo. Účelné je přidělit předvoji lehké houfnice a dalekosné dělostřelectvo.

Dělostřelectvo valného voje je normálně blízko jeho čela. Bojové tréný při svých oddílech.

Zbrojní park mezi tělesovými tréný 1. a 2. sledu.

3. Spojení.

Velitel dělostřelectva proudu a velitel dělostřelectva divise organisují za pochodu spojení mezi jednotlivými dělostřeleckými jednotkami pomocí jezdců (spojek).

4. Zastírání a ochrana.

Dělostřelectvo se zajišťuje pěchotou. Při dělostřeleckých proudech delších než 1 km se vyžaduje pěchotní záštita. Dělostřelectvo vysílá hlídky patračů do boku.

U každé baterie jest organisováno pozorování nepřátelských letounů.

Požaduje se co možná skrytý postup a chování dělostřelectva, zvláště při zastávkách.

5. Ochrana proti bojovým plynům.

a) Zajišťuje se spolehlivé spojení s částmi protiplynové ochrany,

b) osoby musí být seznámeny s nařízeným znamením,

c) organisovat záštitu osob a koní proti bojovým plynům pochodovými rozkazy, přípravami pochodu, pochodovými tvary atd., obdobně, jako nařizují naše předpisy.

Při ubytování — totéž jako v našich předpisech.

V. Užití dělostřelectva v bitvě.

1. Dělostřelectvo zaujme v boji palebná postavení současně s ostatním vojskem.

Jednotky dělostřelectva mohou být umístěny i mimo pásmo hlavního úkolu. Přípustné však je to jen po organisaci spojení, zajišťující spolupráci s pěchotou během celého boje.

Bočná palba dělostřelectva je pro nepřítele ve většině případů překvapením a mimo to je dvakrát až třikrát účinnější než palba čelní. Bočná palba umožňuje vlastní pěchotě přiblížit se k nepříteli pod záštitou lehkého dělostřelectva na vzdálenost až do 80 m bez nebezpečí, že bude zasažena střelami vlastního dělostřelectva. Při palbě čelní vzrůstá tato vzdálenost (bezpečnostní pásmo) na 200 m i více.

Ochrana nejbližších a pro vlastní pěchotu nebezpečných míst se zajišťuje bočným umístěním dělostřeleckých jednotek, protože by vzhledem na bezpečnostní pásmo nebylo možno je umístit čelně.

Je-li dobře organisováno spojení mezi jednotlivými skupinami, oddíly a bateriemi, umístěnými do hloubky k podpoře pěchoty, je nejlépe zajistit podporu pěchoty soustředěním křížové palby, ovšem v rámci jejího nejlepšího účinku, t. j. na maximální vzdálenost 5—6 km.

Zajištění dělostřelectva v bitvě:

1. sestavou pěchoty,

2. zvláštními pozemními pozorovateli,

3. zvláštními pozorovateli letounů a střelby bojovými plyny,

4. zvláštními dělostřeleckými jednotkami s protiletadlovými děly a skupinami protiletadlových kulometů.

Při přemístění se zaujímají především pozorovatelný a provádí se spojení s novým palebným postavením. Je-li palebná podpora pěchoty

stále nutná, provádí se přemístění baterie postupně jednotlivými děly, při čemž se nové pozorovatelný spojují s novým i starým palebným postavením.

VI. Dělostřelecký průzkum.

Za přibližování zajišťuje průzkum dělostřelectvu včasné a účelné zasazení v bitvě. Provedení průzkumu je obdobné jako v naší armádě.

Prostředky tytéž a dále pak:

1. předsunuté průzkumné oddíly jsou organisovány veliteli oddílů a baterií předvojů, ve směrech pravděpodobného použití dělostřelectva,
2. velitelský průzkum.

1. Práce předsunutého průzkumného oddílu (PO.).

Směry a pásma činnosti přiděluje starší dělostřelecký velitel. Průzkumný oddíl provádí průzkum cest, odstraňuje překážky, zjišťuje stav mostů a kontroluje terén, není-li zamořen plynem. Je-li zamořen, hledá cesty mimo tento prostor. Velitel patračů vyhledává za postupu vhodná palebná postavení a pozorovatelný. Udrží styk s nejpřednějšími prvky postupující pěchoty. Při postupu na nepřítele v obraně hlásí velitel průzkumného oddílu svému veliteli body, z kterých nepřítel může pozorovat pohyb vlastního dělostřelectva.

Před zjednáním dotyku vlastní pěchoty s nepřítelem, obsadí průzkumný oddíl nejvýhodnější pozorovatelný, z kterých stále pozoruje nepřítele.

Od počátku zjednání dotyku velitel PO.:

- a) okamžitě se spojí s pěší jednotkou, kterou dočtená dělostřelecká jednotka bude podporovat (jezdci, běžci, cyklisty),
- b) hlásí veliteli baterie (oddílu) o činnosti předních prvků pěchoty, o činnosti nepřítele, o obsazení pozorovatelny, o vyhledaných palebných postaveních a o cestách postupu,
- c) zajišťuje telefonní spojení mezi pozorovatelnou a palebným postavením,
- d) zajišťuje pozorování nepřítele a při tom se snaží určit prvky nepřítele, jeho dělostřelectva a pozorovatelný.

K 2. Průzkum velitelů.

Velitel baterie přijíždí rychle na pozorovatelnu PO.; nevyhovuje-li, vyhledá jinou a pomocí velitele PO. se orientuje o situaci.

Schvaluje nebo vyhledává palebná postavení. Je-li nutné, určuje pomocné pozorovatelný a zajišťuje s nimi spojení.

Dává rozkaz k zaujetí palebného postavení; k přesnému zjištění míst jednotlivých děl vysílá do palebného postavení patrače.

Zajišťuje telefonní spojení s podporovanou pěchotou.

Průzkumný oddíl velitele oddílu.

Při zjednání dotyku zaujme ihned pozorovatelnu a pozoruje nepřítele. Provádí telefonní spojení s pozorovatelnami velitelů baterií. Zajišťuje spojení s podporovanou pěchotou.

Dělostřelecký průzkum v obraně. Účel — připravit prvky o situaci nepřítele, potřebné pro velitele dělostřelectva, k vypracování plánu dělostřelecké obrany.

Průzkum všech dělostřeleckých jednotek se provádí podle směrnic, které vydává dělostřelecký štáb (divise atd.). Každá baterie dostane určité pásmo zpravodajské činnosti.

K organizaci soustředění dělové palby několika baterií musí být každá baterie s to zasáhnout palbou do pásma činnosti sousedních baterií.

Dělostřelecká zpravodajská služba v obraně musí určit:

1. orientační body v terénu k ulehčení zastřelování,
2. prostory — předpokládaná shromaždiště pěchoty, tanků, místa pravděpodobných nepřátelských palebných postavení SV., pozorovatelný,
3. výhodné cesty pro nepřítele a směry postupu,
4. přesné umístění vlastní pěchoty, hlavně přední okraj hlavní obranné posice a předních stráží, nebezpečná místa pro plynový útok nepřítele atd.

Štáb velitele dělostřelectva divise (resp. dělostřelectva armádního sboru (vydává na základě souhrnu všech zpráv náčrty, schemata a mapy se zakreslenou situací nepřítele a tím značně ulehčuje práci podřízených velitelů.

Při stabilisaci fronty se uplatňují neobyčejně pozorovací baterie, zvukoměrné a světloměrné čety.

VII. Zasazení dělostřelectva při střetnutí.

Střetný boj v pohybné válce je normální způsob bojové činnosti. U každého protivníka se projevuje úsilí udržet si iniciativu. Nejasnost situace zvětšuje pravděpodobnost náhody a prospívá taktickému překvapení. Proto má dosažení palebné převahy nad protivníkem již v první fázi střetného boje rozhodující vliv. Tím je též určen úkol dělostřelectva při střetnutí. Úspěch střetného boje závisí v značné míře na rychlém a účelném použití dělostřelectva.

Proto vyžadujeme:

- a) v předvídání boje musí být dělostřelectvo účelně umístěno v proudech, kde se zajišťuje spojením s pěchotou,
- b) v předvídání boje musí být proveden rychlý a aktivní průzkum,
- c) při zjednání dotyku předních prvků rychlost zaujetí palebného postavení a aktivní činnost dělostřelectva v úplně součinnosti s podporovanou pěchotou,
- d) při zasazení hlavních sil (předvoje) musí být rozdělení dělostřelectva podle situace správné, rychle organisováno spojení s pěchotou (prapory a rotami) a umožněno soustředění palby v důležitých směrech.

Předběžná práce dělostřeleckých velitelů.

1. Velitel dělostřelectva armádního sboru v souvislosti s plánem manévru velitele armádního sboru ještě před zahájením postupu vyšších jednotek rozhoduje o účelném užití dělostřelectva armádního sboru, a to:

- a) rozděluje dělostřelectvo armádního sboru se zřetelem na úkoly dané jednotlivým vyšším jednotkám,
- b) organisuje zásobování střelivem a jeho rozdělení.

Při střetném boji není účelné organisovat zvláštní skupiny dělostřelectva armádního sboru. Celé dělostřelectvo sborové je přidělováno divisím.

2. Velitel dělostřelectva divise musí mít připraven plán činnosti dělostřelectva, souhlasný s plánem činnosti velitele divise.

Tento plán, s počátku jen všeobecný, týká se jen zařazení dělostřelectva do jednotlivých proudů a organizace zásobování střelivem.

Na základě předpokládaného plánu činnosti velitele divise připravuje velitel dělostřelectva divise mapy denního pochodu, na kterých se provádí podrobné studium terénu, postupných cílů a do nichž se zakreslují předpokládané prostory pro pozorovatelné a palebné postavení. Má-li dostatek času, zakresluje výsledek studia na průsvitky a zasílá je podřízeným velitelům.

3. Při postupu divise několika proudy udržuje spojení s veliteli dělostřeleckých proudů. K tomu účelu organizuje spojovací oddíly, složené z velitele a 2—3 patračů.

Velitelé dělostřelectva smíšených proudů studují též terén podle mapy, vyhledávají místa možného střetnutí. Postupují obdobně jak ostatní velitelé dělostřelectva.

Příprava map. Náležitá příprava map je povinností všech dělostřeleckých velitelů, až do velitele čet v to.

4. Pochoduje-li jeden ze smíšených proudů za účelem obchvatu nebo zalesněním anebo členitým terénem, musí být zajištěn dělostřelectvem, které je s to, zajistit činnost i tohoto izolovaného proudu, při čemž se vzájemnou podporou ostatního dělostřelectva vyšší jednotky nemůže počítat.

5. Dělostřelectvo předvojů musí být s to zajistit řešení úkolu daného předvoji. Proto se zařadují 2—3 baterie na prapor pěchoty. Ze sestavy dělostřelectva divise se přidělují předvojům především lehké houfnice. Je zvláště účelné přidělovat předvojům jednotlivé baterie 107 mm dalekonosných kanonů.

6. Dělostřelectvo předvoje musí býti s to zahájit palbu co možná ještě dříve, než valné voje předvojů začnou zjednávat dotyk. Tato činnost musí být v zásadě organisována, aby bylo dosaženo převahy palbou nad protivníkem.

Palba dělostřelectva musí být zahájena nejpozději za 30 minut po přijetí úkolu.

Okamžité zahájení dělové palby demoralisuje nepřítele a zároveň vzbuzuje důvěru a útočného ducha vlastních vojsk. Je zvláště výhodné zahájit palbu na nepřátelské proudy.

7. Spojení (telefonní vedení) musí být krátké, řízení palby jednoduché. Podrobnější organizace spojení mezi dělostřelectvem, výběr lepších pozorovatelů atd. se provádí postupně podle vývoje boje. Zajistit spojení s pěchotou musí být prvou starostí dělostřeleckých velitelů. S pěchotou si zajišťuje spojení každá baterie a velitelství oddílu styčnými hlídkami.

8. **Úkoly dělostřelectva předvojů.** Nejdůležitější úkol — palba na pěchotu nepřítele. V první fázi střetného boje není palba na nepřátelské baterie zásadním úkolem dělostřelectva předvoje. Jen zjištěné a nejděsivější nepřátelské baterie mohou být cílem dělostřelectva předvoje.

Má-li předvoj část dělostřelectva armádního sboru (107 mm kanony), je palba protibaterijní a palba daleká jeho hlavním úkolem. Plukovní dělostřelectvo, jednotlivá děla nebo čtyři, přidělují se k SPO. za tím účelem, aby zadržovalo nepřítele na větší vzdálenost a přinutilo ho k rozvinutí.

Dělostřelectvo valného voje.

1. Zaujetí palebných postavení dělostřelectva valného voje a zahájení palby se provádí zároveň se zasazením valného voje do boje.

Velitel dělostřelectva proudu dává všeobecné úkoly, velitel dělostřelectva divise zjišťuje situaci v bitvě a je-li to nutné, zesiluje dělostřelecké prostředky na vrub jiného proudu. Toto zesílení je přípustné, má-li pěchota určitého proudu valného voje nejdůležitější úkol.

2. Rozhodne-li velitel divise zasadit pěchotu v určitém směru pro rozhodující akci, rozdělí velitel dělostřelectva divise dělostřelecké prostředky hlavních sil a přiděluje jim nutné úkoly. Dělostřelectvo klusem předjíždí pěchotu a zaujme palebná postavení.

3. Čas, potřebný k zaujetí palebného postavení dělostřelectvem hlavních sil nesmí normálně převyšovat 1 hodinu od okamžiku obdržení úkolu.

4. Úkoly dělostřelectva valného voje jsou podobné jako u předvoje.

5. Rozdělení dělostřelectva musí odpovídat rozhodnutí velitele divise. Přeskupování a změny palebných postavení za boje vnáší značné potíže v organizaci spojení, takže část dělostřeleckých jednotek musí být nečinná. Proto ještě před možným střetnutím s nepřítelem třeba dobře promyslet plán rozdělení dělostřelectva vzhledem na konfiguraci terénu podle mapy.

6. Pohybuje-li se divise dvěma nebo třemi proudy (rovnoběžně), činí organizace vzájemné podpory zpravidla značné obtíže.

Dělostřelectvo předvojí zůstává nejčastěji v pouzřízenosti velitelů jednotlivých praporů (pluků), které podporuje. Bude-li však toto dělostřelectvo podřízeno veliteli dělostřelectva divise, je třeba spojení již dříve provedené s určitými prapory pěchoty ponechat i nadále v činnosti.

7. Umístění dělostřelectva hlavních sil. Zásadou je dosažení možnosti rychlého a jednoduchého soustředění palby v nejdůležitějších směrech — spojení s pěchotou a pozorovatelnami co nejkratší. Ve střetném boji má největší účinek palba bočná nebo šikmá. Avšak pro nedostatek času na organizaci těchto paleb bude možné pro uvedený úkol přidělit jen nejmenší počet baterií. Střílí-li baterie bočně na vzdálenost 25—35 km, dosáhne téhož účinku jako celý oddíl při palbě čelní.

Při střetném boji má několik baterií za úkol využít úplně dostřelu na dálku co největší. Tento úkol připadá dalekonosným bateriím armádního sboru.

8. Spojení s pěchotou bude dosaženo:

- a) umístěním přímé podpory v pásmech příslušných pěších jednotek,
- b) největším využitím optické signalisace a spojení, a to tak, aby byla co nejméně závislá na telefonním spojení, a
- c) spojením zrakem.

Okamžik vyrazení pěchoty k útoku musí být tak stanoven, aby její pohyb mohli dělostřelci pozorovatelé stále sledovat.

9. Palba dělostřelectva před útokem drtí nepřátelskou pěchotu a její nejbližší zbraně. Se začátkem útoku většina dělostřelectva přenáší palbu na nejbližší křídla a nejbližší tyl útočného pásma, aby kryla vlastní pěchotu vniklou do pásma nepřítele.

Činnost protibaterijní se provádí obvykle skupinami DD. (daleká činnost), při přesném zjištění nepřátelských baterií i dělostřelectvem PP.

10. Přemístění dělostřelectva. Mimo předsunuté pozorovatele a styčné hlídky je třeba spojení mezi dělostřelectvem a pěchotou udržovat též letadly.

11. Při přechodu vlastních vojsk do obrany je první úlohou dělostřelectva organisace palebných přehrad, dále pak organisace činnosti protibaterijní a palby protipřípravné.

Zároveň provádějí dělostřelečtí velitelé průzkum k zlepšení organisace pozorování, hlubšího umístění vlastního dělostřelectva a spojení, což umožňuje organizaci soustředění palby.

12. Činnost dělostřelectva v noci. Předvídá-li se střetnutí v noci, je třeba, aby v čele proudu byl minimální počet dělostřelectva. Výhodné jest umístiti v předvoji houfnice a minomety pro jejich větší morální účinek.

Při střetnutí střílí část dělostřelectva jen podle mapy a po zjištěných nepřátelských bateriích.

Účast většího počtu dělostřelectva je nežádoucí a zbytečná. Spojení s pěchotou je velmi důležité a musí být co nejkratší.

VIII. Pronásledování.

1. Zásada: rychlost a iniciativa. Dalekonosné a pohyblivé dělostřelectvo se dobře osvědčuje. Pronásledování má určité výhody, protože v střetném boji nebude mít normálně nepřítel vzadu organisované zachytivé posice.

2. Činnost dělostřelectva. Na začátku pronásledování má rozhodující význam iniciativa velitelů oddílů a baterií.

Dalekonosné dělostřelectvo a nejvíce vpředu posunuté lehké baterie využívají dostřelu z původních palebných postavení.

Cíle pro dalekonosné baterie: cesty ústupu, mosty, nádraží, letiště, pěchota a i dělostřelectvo ještě střílející.

Odchod nepřítele demoralisuje jeho vojsko, a proto i palba až na využití úplného dostřelu může dát velmi dobré výsledky.

Druhá část vlastních baterií zahajuje pronásledování pohybem za vlastní pěchotou a udržuje s ní stále spojení.

Zaujetí maskovaných neb i nekrytých palebných postavení je dosti častým zjevem.

Decentralisace se provádí až do přidělování jednotlivých děl k okamžité spolupráci s pěchotou. Velitelé organisují přesuny dělostřelectva tak, aby vlastní pěchota byla vždy podporována. Proto zůstává část baterií skupin k dispozici velitelů za účelem eventuálního jejich použití.

K pronásledování jsou určeny ponejvíce pohyblivé baterie. Je záhodno určovat jednotlivá dalekonosná děla k ničení mostů a cest, určených pro pohyb trénu.

Dělostřelectvo, určené k přesunutí, musí mít vždy náležitě množství střeliva. K zásobování střelivem je třeba přidělovati co nejpohyblivější dopravní prostředky, nejlépe automobilní kolony.

IX. Útočný boj v pohybné válce na nepřítele v postavení.

1. Určení dělostřelectva. K dosažení úspěchu nad nepřítelem v postavení musí útočník rozrušit jeho materiální a morální odpor a dosáhnout převahy. Jen po rozrušení plánu nepřátelské obrany může pěchota útočit. Rozrušení plánu dosáhneme ne zničením opevnění, nýbrž

úplnou neutralisací (ničením) živé síly a palebných prostředků nepřítele, a to tak, aby nebyly s to odrazit útočníka.

Proto se normálně počítá za dostačující umlčet větší část prvků živé síly a palebných prostředků nepřítele a tím rozrušit systém křížové palby jeho kulometů.

Při útoku na nepřítele v obraně umlčuje dělostřelectvo jeho palebné prostředky a pěchotě ponechává jen to, co zůstalo nedotčeno dělostřeleckou palbou.

Při malém počtu dělostřelectva je výhodné využít dělostřelectva k soustředění palby jen na nejdůležitější úseky nepřátelské fronty.

2. Zásady použití dělostřelectva. K úspěšné činnosti dělostřelectva je třeba:

- a) soustředění dostačujícího množství dělostřeleckých prostředků ve směru hlavního úsilí (děl a střeliva),
- b) přesné organisace palby,
- c) dokonalého spojení a organisace spolupráce s pěchotou.

3. Účel výpočtů dělostřeleckých prostředků. Čím důkladněji jest organisována nepřátelská posice, tím podrobněji musí být promyšlena příprava dělostřeleckých prostředků a tím více času k tomu je potřebí.

4. Zahájení boje. Úkoly dělostřelectva předvojů: podpora pěchoty — umlčování předsunutých palebných prostředků nepřítele. V dalších průběhu — krýt příchod a zjednávání dotyku hlavních sil pro zaujetí výhodného východiště.

5. Sestava dělostřelectva předvojů. K úspěšnému řešení úkolů je třeba, aby dělostřelectvo předvoje disponovalo alespoň polovinou všech děl divise, zvláště lehkými houfnicemi. Velmi prospěšná je výpomoc dělostřelectvem armádního sboru.

Při přidělování dělostřelectva předvojům je třeba mít na zřeteli těžkosti vznikající při přeskupení dělostřelectva.

6. Ještě před zjednáním dotyku je třeba organisovati pozemní a letecký průzkum, neboť jeho výsledek značně ulehčuje rozdělení dělostřelectva.

Zjišťování nepřátelského dělostřelectva se provádí dělostřeleckými orgány předvoje za průzkumu. Doporučuje se zjišťování palbou, která vyprovokuje činnost nepřátelského dělostřelectva.

7. Zaujetí palebného postavení dělostřelectvem předvoje se provádí pod záštitou pěchoty.

Cílem činnosti dělostřelectva předvoje budou především kulomety, střelecké skupiny, obrněná auta, tanky a předsunuté nepřátelské baterie.

8. Řízení dělostřelectva předvoje je svěřeno normálně veliteli dělostřelectva předvoje. Oddíly zaujímají postavení na širší frontě (3—4 km pro oddíl).

Spojení. Každý oddíl a každá baterie se spojují ještě za pochodu s pěchotou, kterou budou pravděpodobně podporovat.

9. Umístění dělostřelectva předvoje. Přesuny dělostřelectva se provádějí po sledech — po bateriích. Někdy je záhodno provádět přemístění i jednotlivými děly.

Příprava hlavních sil.

1. Průzkum dělostřelectva valného voje se provádí v době zjednávání dotyku předvojů za vedení starších dělostřeleckých velitelů. Čím více času je k dispozici, tím lépe je organisována součinnost dělostřelectva divise (armádního sboru). Je-li na přípravné práce k organisaci útoku k dispozici jeden anebo více dní, provádí velitel dělostřelectva divise podrobný průzkum osobně společně s podřízenými dělostřeleckými veliteli. Výsledek průzkumu je podstatou rozhodnutí velitele divise k použití dělostřelectva v útoku. Je-li k dispozici pro organisaci útoku jen několik hodin, provádějí podrobný průzkum velitelé dělostřeleckých skupin, někdy i velitelé oddílů.

Velitel skupiny podporující určitou jednotku pěchoty je povinen tento průzkum provést s velitelem útočící jednotky.

2. O plánu činnosti dělostřelectva se pracuje po ukončení průzkumu a obsahuje hlavně:

- a) ráz, trasu a systém obranné polohy nepřítel, jeho sílu a prostředky,
- b) šířku útočné fronty,
- c) sílu vlastních vojsk a jejich rozdělení,
- d) počet vlastního dělostřelectva,
- e) počet střeliva.

3. Zásady použití dělostřelectva. Úspěšná činnost pěchoty v rozhodující fázi ofenzivní akce bude zajištěna součinností dělostřelectva a jeho účelným uskupením. Předčasný útok pěchoty na obranné postavení nepřítel, dokud dělostřelectvo není úplně připraveno, vede zpravidla k jeho ztroskotání.

Delší příprava útočné akce dá u nepřítel podnět k odvetným opatřením, a proto se musí útočník vynasnažit tuto přípravu urychlit. Jedním z prostředků zkrácení času je přidělení dostatečného počtu dělostřelectva.

4. Výpočet dělostřeleckých prostředků. K umlčení pěchoty nepřítel a jeho zbraní v úseku širokém 1 km je třeba i v pásmu hlavního úsilí přibližně 7 baterií (20—21 děl).

K zajištění činnosti protibaterijní je třeba alespoň 2 baterií na 1 baterii nepřítel, a to v době, kdy dělostřelectvo provádí hromadnou neutralisaci baterií nepřítel. V další době postačuje k udržení neutralisace dříve již neutralisovaných baterií 3, 2 neb i jen 1 dělo.

V pohybné válce nelze počítat s přidělením většího množství dělostřelectva vyšším jednotkám a proto není třeba organisovat speciální skupiny protibaterijní. Bude-li nutno v době rozhodující akce provést neutralisaci nepřátelských baterií, použije se k tomu baterií skupiny PP.

5. Organisace skupin. Organisace součinnosti dělostřelectva v pohybné válce se provádí v rámci divise. Je záhodno, aby dělostřelectvo armádního sboru bylo organisováno ve zvláštních skupinách. Nevyhovuje-li šířka fronty, terén a doba na organisaci útoku tomuto požadavku, musí se celé nebo větší část dělostřelectva armádního sboru přidělit divisi, vedoucí hlavní úsilí.

Útočí-li armádní sbor v šířce 5 km, je možno při dostatku času centralisovat dělostřelectvo divisi i armádního sboru pod jedním velením.

Rovněž je možno použít i dělostřelectva divisi 2. sledu a přidělit je pro útočnou akci divisi 1. sledu.

V plánu činnosti dělostřelectva musí být předvídáno použití dělostřelectva až po dosažení určitých cílů útočником. Změny v organizaci velení a v organizaci skupin nastávají jen po dosažení těchto cílů.

V boji s rychlým spádem a v členitém terénu je často výhodné skupiny PP. podřídít velitelům pěchoty.

6. Použití jednotlivých ráží. Základem organizace skupin PP. jsou houfnice 122 mm. Kanony 76 mm se určují pro skupiny PP. a k palbě protibaterijní. Dosti často se používá ve skupinách PP. houfnice 152 mm. K normální činnosti protibaterijní a palbu dalekou jsou kanony 107 mm.

7. Umístění dělostřelectva musí vyhovovat:

- a) nejlepšímu využití palby a
- b) nejtěsnějšímu spojení s pěchotou.

Oddíly a baterie se umísťují v prostorech, odkud mohou působit šikmou nebo bočnou palbou na určené cíle. Určitá část baterií musí však zůstat umístěna v prostoru podporované pěchoty. To se týká hlavně baterií, které zahájí jako první přemístění. Baterie skupiny DD. se umísťují zpravidla na široké frontě, aby mohlo být využito jejich dalekonosnosti a také palby šikmé.

Některé baterie určené k palbě bočné mohou být umístěny i v pásmu sousední divise.

Vzdálenosti pozorovatelů od nepřítelů:

Normální pozorovatelný velitelů baterií a oddílů skupiny PP. mohou být umístěny 0·5—1·5 km od nepřítelů.

Vzdálenosti palebných postavení od nepřítelů:

houfnice 122 mm — 3 km (nejblíže 2 km);

kanon 76 mm nejvýše 3 km,

kanon 107 mm nejvýše 3·5—4 km, aby se mohlo využít jeho dostřelu.

8. Spojení s pěchotou. K zajištění spojení s pěchotou má každá baterie zvláštní spojovací družstvo. Toto družstvo se připojí k podporovanému praporu nebo rotě nejpozději při rozvinutí v postupové tvary.

Velitelé oddílů jsou buď s veliteli praporů nebo zajišťují s nimi spojení vlastními spojovacími oddíly.

V boji používá pěchota buď optické signalisace nebo raket, kterými uvědomuje dělostřelectvo:

- a) o dosažení jednotlivých cílů,
- b) o žádosti za zastavení palby,
- c) o žádosti za přeložení palby vpřed,
- d) o možnosti pohybu dopředu,
- e) o žádosti za přeložení palby na křídla.

Zvýšení kadence dělové palby v pásmu útočící pěchoty je znamením k útoku. Velitelé útočící pěchoty si musí být vědomi, že příznivějšího okamžiku pro útok v další době nemohou již očekávat.

9. Zásady dělostřelecké přípravy. Základem delší dělostřelecké přípravy je čas nutný k materiálnímu a morálnímu umlčení živé síly a materiálních prostředků nepřítelů.

Trvání dělové přípravy závisí na druhu nepřátelského opevnění a na kvalitě umělých překážek.

Veškeré přípravy k útočné akci musí se udržovat v tajnosti. Průzkum se provádí nenápadně. Provoz za dne se provádí normálním ruchem. Telefonní kabel se ukládá na zem a zasypává se. Je zakázáno stavět telefonní vedení na tyčích anebo na stromech.

V první fázi dělostřelecké přípravy se všeobecně umlčují zjištěné nepřátelské baterie.

Nemá-li každý dělostřelecký oddíl určený k činnosti protibaterijní alespoň 2 letouny a nejsou-li přesně zjištěny nepřátelské baterie zvláštními měřickými oddíly, je zničení nepřátelských baterií velice obtížné a možno říci nemožné. Je-li málo letounů a nejsou-li nepřátelské baterie přesně zjištěny, dosáhne se úspěchu jen neutralisací.

Též palba na zjištěné pozorovatelný i na místa předpokládaných pozorovatelů a na viditelné pozorovací prostředky má nejlepší výsledek.

Neutralisace se provádí krátkými, mohutnými a časově nepravidelnými přepady. Těchto přepadů se zúčastní co možná veškeré divisní a sborové dělostřelectvo. Výjimkou jsou jen baterie mající za úkol ničit drátěné překážky.

V intervalech mezi těmito přepady pokračují stanovené skupiny v umlčování nepřátelské pěchoty. Neutralisace baterií se pak provádí jen určenými bateriemi, četami neb i jednotlivými děly skupin, jejichž hlavním úkolem bylo neutralisovat nepřátelské baterie.

Palby rušivé, daleké a zabraňovací se provádějí normálně dalekonosnými děly skupiny dělostřelectva DD. Tato palba se provádí na křižovatky cest, nádraží, šláby, spojení, skladiště, zálohy a p.

Zvláště účelná je palba na úžlabiny a údolí. Tato palba bývá zahájena se začátkem dělostřelecké přípravy a může být provedena přepady i větším počtem dělostřelectva.

Umlčování nepřátelské pěchoty. Zákopy, kulometná hnízda, kryty, spojovací zákopy a v nich umístěné zbraně se ničí palbou bočnou, jež má nejlepší morální a materiální výsledek. Jsou-li však nepřátelské kryty a zákopy slabé nebo není-li jich vůbec, použije se jen palby neutralisační.

Ničení drátěných překážek provádějí především plukovní baterie, pracující v pásmu vlastního pěšího pluku, a není jich používáno během dělostřelecké přípravy k řešení jiných úkolů (jsou-li překážky). Poněvadž tyto baterie nestačí k utvoření většího počtu nutných průchodů, je k tomu určena též část dělostřelectva PP. Jsou-li drátěné překážky jednoradové, dvouradové nebo tříradové, je ničení jich účinné bočnou palbou. Počet průchodů musí být dělostřelectvu přesně znám. Jsou určeny veliteli praporů.

Podpora útoku. Okamžik vyrazení k útoku je předem stanoven, ale přes to se oznamuje bateriím telefonicky a optickou signalisací pomocí spojovacích orgánů, přidělených pěchotě od každé jednotlivé baterie. Před vyrazením útoku dosáhne palba dělostřelectva největší intenzity; při tom většina dělostřelectva strlí na nejbližší cíle. Po dosažení bezpečnostního pásma pěchotou se přenáší palba dělostřelectva postupně do hloubky a následuje postup pěchoty. Zvláště je důležitá palba před útočící křídla vlastní pěchoty k umlčení nepřátelských zbraní střelejících bočně nebo šikmo. Baterie DD. postřelují nepřátelské baterie a pozorovatelný.

Projevuje-li nepřátelské dělostřelectvo v tuto dobu zesílenou činnost a způsobuje-li útočící pěchotě větší ztráty, může být v tomto okamžiku použito k činnosti protibaterijní i některých baterií skupiny PP.

Je-li skupina DD. zvláště silná, může být její části použito také k palbě zabraňovací, rušivé a daleké.

Pohyblivá palebná přehrada vyžaduje velkého množství střeliva, její organizace vyžaduje delšího času, a proto se jí v pohybné válce nepoužívá.

Podniká-li nepřítel protiútok, provádí jeho neutralisaci jednak plukovní dělostřelectvo, jednak dělostřelectvo PP.

Dělostřelectvo se přemísťuje podle připraveného plánu, a to tak, aby podpora pěchoty byla stále zajištěna. Především se přemísťuje plukovní dělostřelectvo, potom houfnice 122 mm a ty kanonové baterie (76 mm), které jsou již na hranicích účinné palby.

Cesty postupu musí být dříve prozkoumány, spojovací družstva přidělená k pěchotě postupují za veliteli útočných jednotek a udržují navzájem stále spojení. K zachování spojení se používá zvláštních signálových aparátů a raket.

Dělostřelectvo po přemístění musí zaujmout palebná postavení na blízkou pozorovatelnu a v příslušných pásmech útočících jednotek. Pro přemístění musí být palba zahájena co nejdříve, a proto i spojení musí být co nejjednodušší a nejkratší.

Pozorovatelný a palebný postavení nemusí být nejvýhodnější, protože jde hlavně o včasné zahájení palby. Po přemístění se podřizuje normální dělostřelectvo velitelům útočných pluků anebo praporů. Zůstane-li však část baterií skupiny PP. mimo útočné pásmo příslušných jednotek pro využití boční palby, zůstávají tyto jednotky podřízeny staršímu veliteli dělostřelectva, který z nich utvoří zvláštní skupinu podporující využití úspěchu.

Ztroskotá-li se vlastní útok, chrání dělostřelectvo ustupující pěchotu. Při tom zvětšenou intenzitou palby kruší nepřítel, zabraňuje mu proniknout do postavení pěchoty, a je-li třeba, obětuje na splnění úkolu i část vlastních děl.

(Příště dokončení.)

Náporučík děl. pilot balonu Karel Morav:

Použití dvou balonů k zjišťování cílů.

Balonové rayonování s použitím jednoho balonu, jak je provádí balonová baterie a jak bylo popsáno ve VR. 1931, str. 889, je velmi nejisté, jakmile nastane v boji živá dělová palba, ať vlastní nebo nepřátelská, nebo za nevýhodné povětrnosti. Hustá palba dělová způsobí, že pozorovatel v koši neodhadne, ke kterému záblesku náleží ten aneb onen z mnoha výbuchů, zvláště, když doslechne ještě dopady vlastních i nepřátelských ran. Pak nebude moci změřit dálku od balonu k dělu a nebude moci jen ze zaměřeného směru zjistit souřadnice nepřátelské palčící baterie.

Nevýhodnou povětrností se rozumí velká síla a nepravidelnost větru. Síla větru působí na rychlost šíření zvuku podle vzorce

$$D = T \cdot (v + w \cdot \cos \varphi),$$

kde T je změřený čas ve vteřinách od záblesku až k doslechu výstřelu,